

KEHELY

Szentendrei Református Hírlevél - megjelenik negyedévente www.szre.hu

Az idei Képes Kálvin Kalendárium fedőlapján egy szép nyitott Bibliát láthatunk ezzel a felirattal: "2008 a Biblia Éve". A szemléltetés megkapó, a két oldal kiválasztása is remek. Ugyanis ezen a lapon olvashatjuk többek között a következőket: "Az Úr törvénye tökéletes, felüdíti a lelket. Az Úr intő szava határozott, bölcsé teszi az együgyűt. Az Úr rendelkezései helyesek, megörvendeztetik a szívet. Az Úr parancsolata világos, ragyogóvá teszi a szemet." (Zsolt. 19,8-9.) Lehetne tovább folytatni ezt a megkezdett idézetet, de nem teszem. Egy cseppet ragadtam ki csupán a végtelen tengerből.

A Bibliához való kapcsolatom már kisgyermek koromban elkezdődött. A nagy, kemény, bőrkötéses családi Biblia képeit nagyon szerettem nézegetni. A vasárnapi iskolában már az aranymondásokat kellett kívülről megtanulni, így ismerkedtem a Bibliával. Konfirmációra kaptam egy teljes Szentírást. Akkoriban csak néha-néha olvastam. Jártam konferenciákra, evangélizációkra, ifjúsági alkalmakra, gyarapodott bennem az ismeret. Lelkipásztor szerettem volna lenni - ezt mondogattam pici gyermekkorom óta - de érettségi után mégsem mertem vállalni a teológiát. Dolgozni mentem. A Bibliát akkor már naponként olvastam, jöttek is az igék, de nem rendített meg egy sem. 1951 tavaszán viszont Isten elém hozta: "Mert mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé..." és két nappal később: "Mert az Isten szerinti szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez az üdvösségre..." igéket (II. Kor.5,10 és 7,10). Összetört és felemelt az üzenet. Tudtam, hittem, megértettem, hogy Jézus Krisztus személyes Megváltóm. Elkészítette az Úr az utat arra is, hogy lekipásztorként álljak az ő szolgálatába. Azóta 57 év telt el. A Biblia mindennapi kenyerem volt és ma is az. Ennél értékesebb könyv nincs a világon! Tudósok azt állítják, hogy a Bibliát fordították le a legtöbb nyelvre, majdnem minden nyelvre. Pedig minden időszakban volt ellentábor a Föld különböző pontjain, mióta Isten kijelentését leírták az erre kiválasztottak, próféták, apostolok, az Úrra figyelő emberek. Ma is van ellenállás, közömbösség a Szentírással szemben. Éppen ezért, ebben a mi mostani időnkben, kis hazánkban, a magyarországi keresztyén egyházak, alapos előkészítési munkálatok után, a 2008. esztendőt a Biblia évének nyilvánították, és ezt az év január 20-án, az Egyetemes Imahét kezdőnapján közösen bejelentették. Isten szava kerüljön közelebb az emberek szívéhez. Az a célja ennek a hatalmas munkának, hogy a Bibliát sokan kézbe vegyék, "újrafelfedezés" történjék. A sajtótájékoztatón Erdő Péter bíboros, Iltés János evangélikus püspök és Bölcskei Gusztáv, Zsinatunk lelkes elnöke is nyilatkozott. A Jézus Krisztus egyházának, mintegy egésznek, és benne a különböző felekezeteknek az a feladata és küldetése, hogy a Biblia eljusson az emberekhez.

Ne legyen csak a papok kiváltsága, hangoztatják ezt különösen is a katolikus templomokban. Megismétlődhet a nagy csoda: "A nép, amely sötétségben jár, lát nagy világosságot..." (Ézs. 9,2.)

A tévé vetélkedőin mostanában többször tesznek fel bibliai kérdéseket. A szomorú tapasztalatom viszont az, hogy nagyon sok kérdésnél elakadnak a szereplők. Van olyan eset, amikor megmagyarázzák, megmondják a műsorvezetők a helyes választ. Talán ez is lehet egy iránymutatás arra, hogy igenis, kellene foglalkozni a Bibliával, olvasni azt. Először talán idegen, érthetetlen, de egyszer élővé válhat az üzenet. Ez az az egyetlen Könyv, mely minden idő minden emberéhez szól. Amikor megszületett, megírták, akkor sem légüres térben lebegett. Pontos történelmi időben, egyénnek vagy kisebb-nagyobb közösségnek írta le Isten Szentlelke. Éppen ezért hozd minden időkre

üzenetet. Elsősorban "viszonyulásról" szól a Biblia. Az ember viszonyulása Istenhez, Jézus Krisztushoz, az emberekhez, helyzetekhez. Eligazítás, megigazítás, biztatás, leleplezés, feloldás, örömhír van benne. "Bodog, aki olvassa" (Jel. 1,3.) látjuk kisebb és nagyobb plakátokon a felszólítást a templomok közelében. Továbbá azt is, hogy "Ajándékozz egy Bibliát 2008-ban".

Van honlap is: "www.bibliaeve 2008.hu." Az év folyamán az ország különböző részein lesznek rendezvények, prózai, zenei előadások, művészeti kiállítások. A szentendrei Skanzen is készül a Biblia évét megünnepelni, szép színvonalas műsorral, rendezvénnyel. A "távollevőket" "közelvalókká" kívánják tenni ezek a megmozdulások. A Biblia hatása, munkája "élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál..." (Zsid. 4,12.) Ez azt jelenti, hogy vágni is tud. Ezt sem szabad eltitkolni senki előtt. Az ósatyák gyengeségeit is megírja a Biblia. Dávid király bűnét leleplezi Isten. A próféták engedetlenségét nem söpri szőnyeg alá

a Szentírást. Az Újszövetségben megírt emberek példái is taníthatnak. A gazdag ifjúnak fogatkozása volt, nem tudott szabadulni a sok pénztől. A főtanács tagjának, Nikodémusnak azt mondta Jézus: Szükség újonnan születned! Saulusnak is mondta: Miért üldözöl engem? Vág és sebez sokszor az ige. De ennek nemcsak oka van, hanem célja is. És ez sokkal fontosabb! "Az Úr megsebez, de be is kötöz..." (Jób 5,18.) A Biblia évében ezt kell meglátni minél több embernek, hogy ő be is kötöz! A kétélű kard azért vág, mert gyógyítani akar.

A tékozló fiú hazatért a disznók vályúja mellől. Majdnem meghalt. A vérfolyásos asszony minden reménye elszállt 12 év után, és csak hálni járt belé a lélek. De oda tudott vánszorogva menekülni az élet Urához, aki így szólt hozzá:

"Leányom, a te hited megtartott téged, menj el békességgel és bajodból megszabadulva légy egészséges!" (Mk. 5,34.)

(folytatás az első oldalról)

Lehetne sorolni még a bibliai történeteket, milyen áldások is fakadtak a kétélű kard használata után. Csodák, megújulások születtek. Később Ágoston és Luther Márton is megtapasztalta: "...megítéli a szív gondolatait és szándékait". (Zsid. 4,12.) Luther meg is fogalmazza ezt így: "Mi legyen nekem a Biblia? Éltető eledel, amely erősít, táplál és megtart. Élet vizének folyója, amely letisztítja rólam a bűn szennyét."

A Biblia Évének meghirdetésén túl az legyen lényeges, mit jelent magának az olvasónak az, ha olvassa, vagy olvashatja a Szentírást. Önismeretre vezet. Megméri az életet, a gondolatot, a cselekedetet. Szívet vizsgál. Nekem is magamra kell alkalmaznom, amit kiolvasok és kiértek belőle. Rá kell jönni - a Szentlélek segít ebben, sőt ő mondja meg -, hogy nemcsak "az Úr törvénye", hanem "a bűn törvénye" is uralmat tud venni bennem. Pál így írja ezt: "Azt cselekszem, amit nem akarok..." (Róma 7,16.) Előjön a harc, amit belül, önmagában vív meg az ember. De ebben a küzdelemben is van megoldás, győzelem, ha figyelünk a vezetésre és keressük a kimenekedést.

"Az én erőm kicsiny, s a bűn erős nagyon. Te tudsz, s akarsz segíteni, hát segíts bajomon!" (461. dics. 3. v.)

A meghirdetett Biblia Évének igei mondata is van. "Boldog, aki olvassa!" (Jel. 1,3.) Valóban így van, de ez önmagában nem elég. El kell jutni a közösségbe, hogy hallgassuk Isten igéjét és meg is tartsuk azt. Mert valójában boldoggá csak a megtartott ige tehet minden embert, minket is. Az a ház marad meg, amely a kősziklára volt építve, mondta Jézus a példázatot, és ez az ige megtartásának meghatározásaként hangzott el. A csupán hallgató, de nem megtartó igei ember a bolond jelzőt kapta, mert házát a homokra építette, és az ilyen épület nem bírja ki a viharokat.

A fentebb idézett teljes igei mondat így hangzik: "Boldog, aki olvassa, és akik hallgatják e prófétálásnak beszédeit, és megtartják azokat, amelyek megíráttak abban, mert az idő közel van!" (Jel.1,3.)

Gárdonyi Géza versének gondolataival zárom soraimat.

Írás a Bibliába

Ez a könyv a könyvek könyve
Szegény ember drágagyöngye.
Égi harmat lankadtaknak,
Világosság földi vaknak.
Bölcsességnek arany útja:
Boldog, aki rátalál!
Szomjas lelkek forrás-kútja,
Hol pohárral Krisztus áll.

Minden fakul, minden romlik,
Márványvár is összeomlik.
Bíborleplek ronggyá málnak,
Dicsőségek füstbe szállnak.
Csak ez a könyv nem tér porba,
Mintha volna élő lelke!...
Ez a könyv a Mózes bokra:
Isten szíve dobog benne.

"Elszárad a fű, elhervad a virág, de Istenünk Igéje örökre megmarad!" (Ézs. 40,8.)

Deák Zoltán
ny. lelkész

Építkezéseink állása

Legutóbb említettük, hogy gimnáziumunk tetőterében kialakítandó imateremben elkezdődtek a belső építési munkák. Az elkészült hőszigetelés és villanszerelés után olyan fázisok következnek (a végső, akusztikailag is tervezett burkolat, valamint a fűtés felszerelése), amellyel esetleg már túllépnénk az ez évre tervezett 16 millió forintos keretünket, ezért inkább felfüggesztettük a folytatást addig, amíg nem tudunk biztosan a tornaterempályázatunk eredményéről, ill. a tornaterem pontos vállalási áráról. Az uniós tornaterem-pályázat eredményhirdetésének a kiírásban vállalt határideje már április közepén lejárt, de sajnos május végéig még nem tették közzé az eredményt. Lehet azonban, sőt nagyon reméljük is, hogy mire ezen sorok olvasóink kezébe kerülnek, már ismert lesz.

Amint azt a testvérek is látták, templomunk felújítása viszont elkezdődött. A műemlékek renoválása mindig sok gonddal jár, és rengeteg váratlan eseményre kell felkészülni. Az első problémákba már mi is beleütköztünk. Egyrészt csak három hét csúszással tudott megkezdődni a munka, másrészt a részletek tisztázása után kiderült, hogy az előzetesen becsült 30 millió helyett legalább 40 millió forintot tesznek majd ki a végső költségek. Az alapok kiadásának a mellékelt fényképen is látható munkálatai során máris olyan problémák merültek fel, amik miatt módosítani kell az alap-megerősítés statikai terveit. És még el sem kezdődtek azok a műemléki falkutatási munkák, amelyek ugyancsak tartogathatnak meglepetéseket. A tervezhetőséget rontja az is, hogy a szakhatóság bizonyos megoldások tekintetében csak a munkálatok folyamán, menet közben kíván dönteni.

Mindezek miatt már biztosnak tekinthető, hogy az idén nem tudunk a teljes felújítással elkészülni. A tetőhéjazat cseréje és a belső felújítás előreláthatólag jövőre marad. A többi munkálatot szeretnénk augusztus végére befejezni, de nem várt események miatt fel kell készülni az esetleges csúszásra is.

A gondok mellett azért vannak örömteli hírek is. A templomfelújításra kért 8 millió forint építési segílyt ugyan nem kaphattuk meg a Dunamelléki Református Egyházkerületől, de 1,5 millió forint támogatást átutaltak a számlánkra. Szentendre Város Önkormányzata ingyenes közterület-foglalással és behajtási engedéllyel támogatja építkezésünket, ami akár 2 millió forintnyi kedvezményt is jelenthet, és a képviselőtestület legutóbbi ülésén megszavazta, hogy minden helyi egyházközség felújítási feladatait 3-3 millió forinttal segíti 2009-ben. Erre a támogatásra is számíthatunk. Egyházközségünk tagjai eddig már több mint 800.000 Ft céladományt tettek a felújításra, amit ezúttal is köszönünk, és szeretettel várjuk a további hozzájárulásokat.

Sikolya Zsolt
gondnok

Elkezdődött templomunk renoválása

Országos első hely

Hány éves volt Taré, amikor meghalt Háránban? Nem tudjuk? Akkor egy mentőkérdés: Reu születése után Peleg még hány évig élt? Ezt sem tudjuk?! Ejnye-ejnye. Ilyen körülmények között nem lett volna helyes részt vennünk a Soli Deo Gloria (SDG) Református Diákszövetség rendezte Országos Református Középiskolai Bibliaismereti versenyen Kunszentmiklóson, amit a Mózes 1. könyvből (Genesis) rendeztek 2008. április 11-12-én!

Nem úgy **Soós Zsófia** 10.a, **Polgári Anita** 10.b és **Móricz Bernadett** NYEK tanulónak, akik először is a szentendrei ref. gimnáziumi háziversenyen bizonyították január 28-án, hogy 1./ szeretik a Bibliát 2./ a legapróbb részletek sem kerülnek el figyelmüket 3./ nagyon alaposan meg is tudják tanulni. És így is tettek!

Soós Zsófia, dr. P. Tóth Béla, Móricz Bernadett, Polgári Anita

Három hónapon át minden szabad idejükben - mert közben semmilyen felmentést nem kaptak ám az egyéb tantárgyakból felelések, témazáró dolgozatok alól - készültek a versenyre. Kijegyzetelték az anyagot, tematikusan feldolgozták, memorizálták a fontosabb részeket és ismételték, ismételték. S aztán? Megint csak ismételték.

Hetente eleinte egyszer, aztán kétszer, végül minden nap volt iskola után közös felkészülés. Úgyhogy nem volt csoda, ha valaki közülük álmában mondjuk azt mondogatta: "A tizennegyedik esztendőben eljött Kedorlaomer a vele tartó királyokkal, és megverték a refáiakat Asterót-Karnáimban, a zúziakat Hámban, az émieket Sávé-Kirjátimaimban, és a hóriakat a maguk hegyén, a Széiren, egészen Él-Páránig, amely a pusztá mellett van. Azután megfordultak, és Én-Mispátba, azaz Kádesbe mentek, levették az amálekiak egész mezejét és az emóriakat is, akik Hacecón-Támárban laktak." (Gen. 14,5-7)

Persze, az efféle memória-gyakorlaton túl gyönyörű bibliai történeteket, ígéreteket, mondásokat és áldásokat is megismertek, ami életre szólóan elkíséri majd őket. Hiszen a Biblia első könyve nem csupán különös, ma már idegen nevek és helyek gyűjteménye, hanem Istennek beszéde is, ami "élő és ható, élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szívnek és léleknek, az ízeknek és a velőknek megoszlásáig, és megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait." (Zsid. 4,12)

Péntek este fél nyolc tájban érkeztünk Kunszentmiklóstra. Mi vagyunk az elsők? - kérdeztük. Nem, az utolsók - szólt a leforrázó felelet - a többiek már mind meg is vacsoráztak! Hogy kivágyuk magunkat, egy bibliai idézet jött segítségül: "Utolsókból lesznek az elsők!" - de ezt még magunk sem hittük. Este szép közös áhítaton volt a többi tizennyolc jelenlévő református gimnáziumi csapattal, amit szénior SDG-sek tartottak, aztán másnap reggel - hajrá!

Minden csapatnak százhusz kérdéses tesztet kellett kitölteni árgus szemek felügyelete mellett, a fenti kérdések enyhének számítottak.

De Zsófi, Anita és Berni nem csak, hogy állta a sarat, hanem óriási örömeinkre elképesztő fölényrel elsők is lettek! Az ilyen versenyeken mindig egy, meg fél pontokon szokott eldőlni az első hely (tapasztalatból tudjuk), ők azonban ezúttal tizenkét pontot vertek a második helyezett csapatra, azon kívül egy egész hetes ingyenes nyaralást is nyertek az SDG nyári balatonszárszói táborában. Szívvel gratulálunk!

(Cikkünket az Alfa újság 2008. ápr-i számából vettük át.)

dr. P. Tóth Béla lp.
felkészítő tanár

Az eklézsia humorából:

Családi bajok, viták vannak az egyik házaspár otthonában. A férfi igyekszik magyarázni a történeteket:

- Tiszteletes úr, higgye el, köztem és a feleségem között odahaza nagyon nagy családi harmónium van!

"Foglyoknak szabadulást hirdessek..."

Megrázóan szép alkalom volt április 20-án, vasárnap délután a gyülekezeti szeretetvendégségünk. Áhítatot Veszelka Tamás beosztott lelkész tartott, majd dr. Bacsza Imre tiszteletbeli presbiter versmondása után Csuka Tamás váci lelkész, nyugalmazott táborigazgató és hitvese, Margit asszony számoltak be a váci fegyházban folytatott börtönmissziós munkájukról előszóban és vetített előadással.

Szinte hihetetlen volt hallani a szemünk előtt képeken megjelenő, akár évtizedekre is elítélt, súlyos bűnözőket, hányan megtértek közülük! Saját szavaikkal értelmesen és világosan bizonyosságot tettek Szabadítójukról, és közösen, kórusban énekelték: Lelki próbáimban, Jézus légy velem! Pedig a börtönben lévő elítélt-társaik megvetik és kicsúfolják őket, ha bibliaóra jelentkeznek, és valóban komoly döntés kell az legyen, ha a bentiek kemény ítéletét is vállalják megújult életükért, új hitükért.

A közülük szabadulók között töredék a visszaesők száma azokhoz képest, akik nem hallgattak a váci börtönben immár naponta hirdetett evangéliumra: "Az Úrnak Lelke van én rajtam, mivel felkent engem az Úr, elküldött, hogy örömhírt vigyek a megaláztatottaknak, bekötöztem a megtört szívüket, szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadon bocsátást a megkötözötteknek." (És. 61,1)

Összejeövetelünk beszélgetéssel és szeretetvendégséggel zárult. Mindenki nagyon sajnálhatja, aki nem jött el!

-S -CS

"Legyen neked a te hited szerint!"

(Máté 8,13)

Ökumenikus Családi Nap a Skanzenben a Biblia Éve alkalmából

Május 17-én szombaton egésznapos ökumenikus családi napot rendezett a Szentendre baptista, evangélikus, katolikus és református gyülekezete. Természetesen a rendezvény központi témaköre a Biblia volt, tükrözve és szervesen illeszkedve a Biblia Éve 2008 rendezvényeihez.

Az iskolásokat bibliai kalandjáték és bibliai társasjáték várta, az ovisok megnézhatték élőben a bibliai állatokat tanyalátogatás keretében, majd formába önthették élményeiket kézműves foglalkozáson. A felnőttek bibliodráma előadáson vehettek részt, melyen ők maguk jeleníthettek meg bibliai történeteket, délután pedig Lukács evangéliumának egy-egy részletét mindenki saját kézzel vethette szépen előkészített, víznyomott papírra. Lelkipásztorunk "Ellentmondások és nehezen érthető helyek a Bibliában" címmel tartott érdekfeszítő előadást az egybegyűlteknek. Egyházközségünk több komoly feladatot magára vállalt. A Református Gimnázium zenekara szép dalokkal adta meg a nap hangulatát a reggeli ima előtt és egésznap folytatta áldásos tevékenységét. Egyházközségünk szervezte, készítette el és szolgálta fel az ebédet az 1200 résztvevőnek. Vomberg Frigyes remekül sikerült babgulyást készített, valamint sok ismerős arcot láttam a kézműves foglalkozások környékén is. Amit szavakban nehéz összegezni, azt inkább egy képriport keretében szeretnénk feleleveníteni mind a résztvevőknek, mind azoknak, akik idén nem tudtak velünk tartani.

Szöveg és fotó: Szalai Zsolt, presbiter

amit közös ima követett

Közös énekléssel indult a nap...

Kicsi és nagy egyaránt élvezte Levente Péter, alias Móka Miki előadását

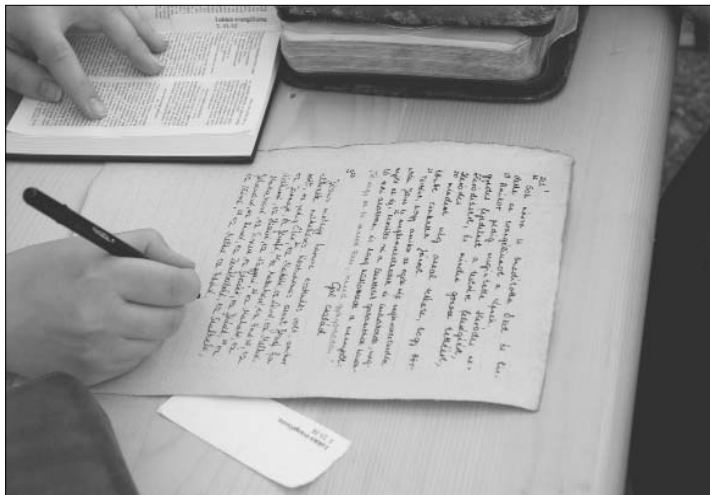
...melyhez a zenét a Református Gimnázium együttese adta...

Lux Ádám színművész vallott szeretetről, hitről és keresztyéni életéről.

Az ebéd helyszíne...

Készül a kézzel írt Biblia

és a lelkes csapat, aki a felszolgálásban jeleskedett.

Ismerős arcok a közönségből

Csaknem 1200-an vettünk részt reformátusok, római katolikusok, evangélikusok, baptisták május 17-én a Szabadtéri Néprajzi Múzeumban, az ökumenikus családi nap programjain. A családi programok mellett külön helyszínen szólították meg a tipegőkkel érkezőket, az óvodásokat, az iskolásokat, valamint a felnőtteket.

A Skanzen Amfiteátrumban nemcsak közös imán, istentiszteleten vehettünk részt, hanem meghallgathattuk Lux Ádám színművész tanúságtételét, aki a műsorközlő szerepét is vállaló Prokop Dórával beszélgetett hitéről. Utána a gyerekek igencsak közelről, a színpad széléről nézhették végig az Égbőlpottyant vendég, Levente Péter előadását, délután pedig a Kecskés együttes koncertjét. A műhelybeszélgetéseken dr. P. Tóth Béla lelkipásztorral a Biblia nehezen értelmezhető és ellentmondásos pontjain haladhattunk végig, valamint Kertész Józseffel, gyülekezetünk tagjával az istenes versek témakörében mélyedhettünk el komolyabban.

A bibliodráma foglalkozás során a jelentkezők a két óras program alatt egy-egy bibliai történetet jeleníthettek meg vezetőik segítségével. A láthatatlan színházba érkező "vándor" "révész" segítségével haladhatott végig egy pályán, ahol megtapasztalhatta milyen úgy Istenre figyelni, hogy közben nem "lát". Ellenkező jellegű élményt kínált a skanzeni templomtúra, ahol viszont a saját szemünkkel nézhettük meg a Szabadtéri Múzeum szakrális emlékeit. Az iskolás korú gyerekek mindemellett még bibliai kalandtúrán is részt vehettek.

A 10-próba során összegyűjtött matricákat könyvre lehetett beváltani. Az óvodás korúaknak nem kellett matricákat gyűjteni, alanyi joga átvethettek az állattartó tanya és a szélmalom között felállított játszósátorban egy-egy homokozó készletet. A sok-sok játék, kézműveskedés, mondóka mellett kicsik és nagyok örömet egyaránt szolgált a hagyományörző óvónőink bábjátéka az aranyszörű bárány meséjéről.

A ragyogó időjárás mellett sok-sok testvérünk áldozatos munkájának köszönhetően remekül sikerülhetett a Biblia Éve alkalmából szervezett első nagy alkalmunk. Gyülekezetünk tagjai elsősorban az étkezés lebonyolításában vettek részt. Jó ritmusban, izletes bablevessel kínálták az esemény résztvevőit.

A szentendrei egyházak szeretnék, ha a Biblia Éve alkalmából elkészülne egy közös, kézzel írt Biblia. A Bibliairó sátorban minden családnak lehetősége nyílt, hogy Lukács evangéliumából egy-egy részt maga írjon le egy merített papírra. Reméljük, hogy az ünnepi év következő alkalmain egyre többen vállalnak részt ebből a nemes feladatból.

A Szentendre Éjjel-Nappal Nyitva rendezvénysorozaton, augusztus 22-24 között, valamint ősszel a Biblia Éve alkalmából rendezett konferenciánkon tovább folytathatjuk nemcsak a Szent Írás másolását, hanem tanulmányozását is.

Berényi Mariann

Nyitott templomok éjszakája

A "Szentendre Éjjel-Nappal Nyitva" programsorozatból idén, augusztus 22. és 24. között városunk keresztény gyülekezetei sem maradnak ki. A Biblia Éve alkalmából sok-sok rendezvény fogja várni a Fő téren, az utcákon, valamint a templomokban az érdeklődőket. Biblia és gyermekrajz kiállítás, kávéház, színpadi előadások, biztonságtételek, filmvetítések, interaktív foglalkozások fogják hirdetni Isten igéjét.

A programok még csak most körvonalazódnak. Várjuk szeretettel ötleteiket, felajánlásait.

B.M.

Gyerekek a Miatyánkról Gyermekinterjúk

A Miatyánk a legfontosabb imádságunk, hiszen maga Jézus tanította a tanítványokat ezekkel a csodálatos szavakkal imádkozni. Nincs olyan hittanos gyermek, aki ne tudná a Miatyánkot megtanulni. Arra a kérdésre viszont már nehezebb válaszolnunk, hogy közülük hányan, hogyan értik meg a mondatok mögött megbújó értelmet, lényegét.

A könyv szerzője, Dizseri Eszter 5 és 14 éves korú gyermekekkel beszélgetett el az Úr imádságáról. A könyv végén Dr. Tomka Miklós Gondolatok a gyermekimáról c. tanulmányában részletes elemzést olvashatunk a gyerekek gondolatairól, ezek tanulságairól.

Az általános iskolások szavaiból egyértelműen kiderült, hogy nagyon keveset tudunk a gyerekek sajátosan egyéni megértéséről, megéléséről. Pedig nemcsak ők tanulhatnak tőlünk, hanem mi felnőttek is sokat meríthetünk a gyerekek eredeti látásmódjából.

B.M.

Lőrincz Zoltán: Jézus példázatai a magyar festészetben

Test, lélek és szellem egyaránt táplálkozhat Lőrincz Zoltán szentendrei műalkotásokat is bemutató könyvéből. A könyvet már pusztán kézbe venni is öröm. Az igényes tördelés és kép-szerkesztés mellett a jó minőségű papír, valamint az elegáns könyvborító vonzóan tekint a szép kiadványokat kedvelőkre.

Ugyanakkor Lőrincz Zoltán témaválasztása igazán rendkívüli, hiszen ahogyan ő maga is megállapítja, Jézus példabeszédeinek képi megjelenítésére a hazai művészet történetében ritkán vállalkozott festőművész. Jézus példázatainak képi megfogalmazása különösen nehéz feladat. A kép és a szó viszonya folyamatosan változik, főleg, ha vallásos témák ábrázolásáról van szó. Hogyan lehet elvont tartalmat vizuálisan megjeleníteni? Miként lehet a festészet és a grafika eszközeivel ábrázolni olyan műfajokat, mint a példázatok, amelyek önmagukban is absztrahálnak? Lőrincz Zoltán Kép és beszéd, képes beszéd című művészettörténeti elemzése, valamint a példázat teológiai vonatkozásairól készült összefoglaló mellett az olvasók maguk is képet alkothattak arról, hogy 1859 és 2007 között milyen válaszokat adtak a hazai és a kortárs képzőművészek ezekre a kérdésekre. Markó Károly, Ferenczy Károly, Szudy Nándor, Deim Pál, Borsos Miklós és Fehér László mellett a fiatal művészek alkotásait, valamint ars poetica-ját is megismerhetjük.

A képek mellett olvasható rövid művészettörténeti elemzések nem maradtak feszes tudományos vagy ismeretterjesztő szövegek. A négy evangélium példázatai szerint csoportosított alkotások mellett egy - egy gondosan kiválasztott jézusi példázattal indít a szerző, hogy utána a legfontosabb ismereteken túl apró magokat is elvessen, amelyek akár ki is kelhetnek a szívünkben!

Berényi Mariann

Az Ószövetség Üzenete

A Szigeti Kisköri Presbiteri Konferencia keretében 2008. március 2-án Dr. Zsengeller József teológiai professzor tartott előadást "Mit üzen a mai ember számára az Ószövetség" címmel. A téma érdekességét és időszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint a résztvevők magas száma: mind a Szentendre Református Egyházközség, mind kiskörünk testvér gyülekezetei szép számmal képviseltették magukat ezen a szeles vasárnapi délutánon a tahitófalui református templomban megtartott összejövetelen.

Az alkalom megkezdésekor az áhítat és az ima után professzor úr előadása három pilléren építkezett, ezek szempontjából vizsgálta az Ószövetség üzenetét a mai ember számára: 1) Közélet-politika és személyes felelősség kérdése; 2) Etika kérdése; 3) A vallásgyakorlás és hitélet kérdése. Mindhárom megközelítést gazdag ószövetségi idézetekkel támasztott alá az előadó.

Az első megközelítés örökérvényű témakör, és mai magyar valóságunkban is önmagáért beszél: meddig mehet el a földi hatalom gyakorlója önös és szűkebb köre érdekeinek érvényesítésében, és ennek érdekében milyen mértékben szegheti meg Isten örök törvényét? Egyik példaként a II. Királyok 22. részében leírt történetet idézte, ami Jósiás király uralkodásáról szól, akinek parancsára a templom kijavítása során megtalálják az elvesztettnek hit törvénykönyvet. A könyvet megismerve a király, a világi hatalom birtokosa ráeszmél, hogy mind az elődök, mind ők maguk megszegték Isten törvényét, ezért megszagatja ruháit és intézkedik az igaz istentisztelet helyreállításáról. Vajon vannak-e ma egyáltalán olyan földi hatalommal rendelkező vezetők, akik érvényt tudnak szerezni az igaz istentisztelet és Isten örök erkölcsi törvénye helyreállításának?

A második témakör, az etika fontossága ugyancsak nem kérdéses. A ma emberét az információs forradalom eredményeként hihetetlen mennyiségű benyomás éri, melyben a megfelelő tájékozódás és a helyes út megtalálása Isten igéje nélkül lehetetlen. Egyik példaként itt az Énekek Éneke került megemlítésre, mely a férfi és nő kapcsolatának Isten igéje szerinti beteljesedésére ad iránymutatást a ma emberének is.

A vallásgyakorlás és hitélet alapja hitünk szerint a Tízparancsolat törvényeinek megtartása. Gyarló emberként sajnos nap, mint nap megszegjük az isteni törvényeket, ugyanakkor nem mindegy, hogy egyáltalán törekszünk-e azok megtartására. Kérjük-e Urunkat, hogy adjon erőt ehhez a mindennapokban, vagy egyáltalán nem is érdek bennünket a dolog, és lelkiismeretünket félretéve nem is foglalkozunk vele. Úgy gondolom, a mindennapok történéseiben könnyen felismerni e két embertípust a cselekedeteiken keresztül.

Az előadást követő hozzászólások, kérdésfeltevések során egy számomra fontos üzenet hangzott el: nekünk, keresztyén embereknek, akik az Újszövetség népe vagyunk, az Ószövetség megismeréséhez és megértéséhez, befogadásához az Újszövetségen keresztül vezet az út. Nem véletlen, hogy Bibliaolvasó Kalauzunk is mindennapra egy Ó- és egy Újszövetségi igét tartalmaz. Az embernek szinte süketnek és vaknak kell lennie, hogy ne vegye észre a két nagy bibliai rész közötti összefüggéseket és Isten igéjének következetességét, mélyebb összetartozását. Számomra az előadás és az azt követő beszélgetés beváltotta a hozzáfűzött reményeket, és úgy gondolom, minden résztvevő lélekben és értelemben meggazdagodva tért haza, s vágott neki a következő hét mindennapjainak.

**Dr. Szalai Zsolt
presbiter**

*"Avagy nem ezeket kellett-é szenvednie a Krisztusnak,
és úgy menni be az ő dicsőségébe?"*

(Luk.24,26)

Balassi Bálint Psalmus 148.

Mennyei seregek, boldog, tiszta lelkek,
Emberi nemzetre kik az Égből néztek,
Az Urat örökké ti mind dicséritek!
Angyalok, az Úrnak követi kik vattok,
Szentek, kik ő székét mind körülálljátok,
Örökké az Urat felmagasztaljátok!
Fényes Nap világa, ez világ fáklája,
Szép Hold, éj lámpása, Égnek sok csillaga,
Az Úrnak szent nevét mindörökké áldja!
Tüzes hatalommal forgó ti nagy Egek,
Avagy tengerekkel együtt minden vizek,
Örök dicsérettel őtet tiszteljétek!
Mert csak ő egyedül minden teremtője,

S mindent bír, valamint magában rendelte,
Megmarad mindenk ellen ő szerzése.
Földnek kerekése minden állatokkal,
Vízben úszó halak tengeri csudákkal,
Az Urat örökké áldjátok szátokkal!
Tenger mély örvénye, mennydörgés, villámás,
Kőeső, hó, szélvész, háború, csattagás,
Télben is, nyárban is mind felhős sok havas,
Szép halmok, zöld ággal ékesült kis dombok,
Fák, kik különb-különb szép gyümölcsöt hoztok,
S füvek, kik gyönyörű szaggal illatoztok,
Sok színben öltöző, tündöklő virágok,
Berkekben, cserékben vadak, kik lakoztok,
Örökké az Úrnak nevét kiáltátok!

Gyíkok, kígyók, földön lakó sok állattal,
Sőt az madarak is különb-különb szókkal,
Örökké az Urat áldják hangossággal!
Világ fejedelmi, urak és fő népek,
Kik községgel bírtok, s neki törvént tésztek,
Örökké dicsérvén az Urat féljétek!
Együgyű gyermekek, kegyesek, szép szüzek,
Felserdült ifjakkal böcsülletes vének,
Dicséret töletek legyen ő nevének!
Mert ő az, akinek hatalmában az Ég,
Neki enged tenger, Menny s földi kerekesség,
Segéli óvít, mint mennyei felség;
Ezt azért, ti hívek, Úrnak szent serege,
Kik leginkább vattok az ő szerelmébe,
Örökké szent nevét dicséritek mennybe!

(Énekes könyvünk 252. éneke is)

Templomunk történetéről

1744-ben kezdték építeni opováci szerb menekültek, akik városunkban lettek otthonra a török elől futamodván. A hagyomány szerint e templomot a szegények látogatták, itt volt a közelében a szegények piaca, szemben a főtéri gazdagok piacával. Tornya később épült hozzá, és a hagyomány szerint fennyezetét is a későbbiekben cserélték csak téglaboltzatokra.

Ortodox templomként működött Szent Miklósnak szentelve, a jelenlegi formájában kb. egy évszázadon át, amikor a szerb telepek visszaköltöztek elhagyott hazájukba. Üresen és elhagyottan állt megint csak vagy száz évig, úgy annyira elromolván ez idő alatt, hogy a fák ágai benőttek, a macskák a repedéseken át bejártak a templomba, és a templom közepén bokrok nőttek.

A szentendrei reformátusok akkoriban a mai Bartók Béla utcában épített parányi imaházukban éltek gyülekezeti életüket, néha mint Szigetmonostor, máskor meg Pomáz filiája, leányegyháza - saját lelkipásztor nélkül, un. lévita tanítóval, aki igehirdetéseket felolvashatott az istentiszteleteken, de sákramentális és temetési, esketési szolgáltatásokat nem végezhetett.

1913-ban aztán Jordán István pomázi református kereskedő egész vagyonát arra hagyta végrendeletileg, hogy a szentendrei hívek templomot építhessenek maguknak. Így esett a választás az elhagyott, romos templomra, amit megvettek a budai ortodox egyházmegyétől, kitarozták, és saját lelkészük is lett az ifjú Vajda István személyében. Akkor készültek a padok, az úrasztala és a szószék is.

A templomot 1969-ben az oldalsó bejáratok melletti támpillérekkel is megerősítették, mert szakadatlanul repedezett (a többi támpillér talán 1913-ban került hozzá). Harangját, a jelenleg legrégebbi, 1717-ből való szentendrei harangot az 1870-es években vásárolta az egyházközség a katolikusoktól, akik éppen nagyobb harangokat öntettek templomuk számára. Orgona 1982-től van benne, amit 1996-ban újítottunk fel, elektromos fűtéssel pedig 1985 óta rendelkezünk.

A templom olyan márgás, ún. "kövér agyag"-on épült, amely a talajmechanikai szakvélemény szerint 15%-os tágulásra is kész, ha vizet kap. Az ilyen talajt sajnos nem lehet megerősíteni aláinjektálással sem, mert a befecskenedezett erősítő anyag nem szívódik fel benne megbízhatóan. Ezért repedezik szinte évente, ami sok gondot jelent egyházközségünknek. Mostani terveink szerint az alapot körben komoly betonkoszorúval erősítjük meg, az ablakok felett acél-sodronyos kör-feszítés készül, a vízelvezetés pedig szakszerűen megoldásra kerül az udvar egész területén.

Angyal Zoltánné dr. Demeter Judit emlékezete

Tavaly novemberben köszönte meg a gyülekezet, hogy húsz éve hűségesen szolgál, mint presbiterünk. Karácsony táján fájdalom lepték meg, amiket hősiesen viselt, az év elején kórházba került és április elején eltemették. Hatvankét éves volt.

A pomázi parókián nőtt fel, édesapja református lelkész volt - a pártállamban ezért kitűnő érettségijével sem vették fel a jogi egyetemre. Éveken át írnokoskodott a bíróságon, és amikor "rossz származása" már nem követte, mint dolgozó estin mégiscsak elvégezte az egyetemet, hogy a Szentendrei Városi, a Pest Megyei, végül pedig a Legfelső Bíróság ívelő bírói pályája fényesen bizonyítsa tehetségét és tisztességét.

Szeretett hitvesével négy gyermeket nevelt fel, akiket a legnehezebb időkben is magával hozott vasárnaponta a templomba. Három unokájában gyönyörködhetett, a negyediket már csak ultrahang-felvételen láthatta. A Legfelső Bíróság volt elnöke, Solt Pál megható szavakkal búcsúzott a kitűnő szakembertől, a példás embertől temetésén.

Egyházközségünk ügyes-bajos dolgaiban minden jogi problémával hozzá fordulhattunk tanácsért, amit mindig a legrövidebb idő alatt, szakszerűen és pontosan oldott meg. A Református Gimnázium indításában oroszlanrésze volt: mint keresztyén ember vallotta, hogy érdemes megpróbálkozni a jövő nemzedék keresztyén nevelésével. Gimnáziumunk Igazgató Tanácsának tagja, az Iskolaszéknek pedig éveken át elnöke volt.

Az ige ez volt porai felett: *"Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam. Végezetre eltétetett nekem az igazság koronája, melyet megad nekem az Úr ama napon, az igaz Bíró, nem csak nekem pedig, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését."*

(II. Tim. 4,7-8)

Mindig szeretettel fogunk rá emlékezni!

Bemutatkozik a temető-gondnok

Református hitünk két sákramentumot ismer: a keresztséget és az úrvacsorát. A keresztségben élete folyamán mindenki egyszer részesedhet, általában kisgyermekként, amikor szülei és keresztszülei tesznek fogadalmat hitben történő neveléséről és neveltetéséről. Úrvacsora vételére viszont minden évben hét ünnepkör is lehetőséget kínál, ez tehát olyan sákramentum, amellyel életünk folyamán sokszor élhetünk. Mindannyian tudjuk, hogy úrvacsora vétele előtt három kérdést kell megválaszolni.

Az első kérdésre adott válaszunkkal elismerjük bűnös voltunkat, a másodikkal hitet teszünk az örömhír mellett, hogy Isten bűnös voltunk ellenére is megkegyelmez nekünk, a harmadikkal pedig ígéretet teszünk, hogy ezért a kegyelemért hálából egész életünket az Úrnak szenteljük és az Ő megváltottjaként élünk. Ennek az Úrnak szentelt életnek a megnyilvánulásai azok a szolgálatok, amelyekben gyülekezetünk több tagja is áldozatosan részt vesz. Ezek közül több különleges képességeket vagy képzettséget igényel (énekkar, orgonázás, gyermekistentisztelet, stb.), de akadnak olyanok is, amelyeket bárki el tud látni (újságkihordás, ajándékok kihordása, templomtakarítás, stb.). Ez utóbbiak közé tartozik a régi református temető gondozása is, amelynek bemutatásával - mint temetőgondnok - egy lehetőséget kínálok azoknak a testvéreknek, akik még nem találtak olyan szolgálatot gyülekezetünk életében, amelyet szeretettel végeznének. A temetőgondnoki feladatokat mindig egy presbiter látja el, én a presbitérium 2006. január elsejei újjáalakulása után vettem át ezt a szolgálatot. A régi református temető egy lezárt temető, ami azt jelenti, hogy új sírok nyitására már nincs lehetőség, temetések csak a régebbi sírokba történhetnek. Ennek eredményeként nagyon sok a nem gondozott sír. Több helyen a bokrok már úgy elburjánzottak, hogy több egymás melletti sírt is elfednek, sokszor azt is nehéz megállapítani, hogy hol van az egyes sírok határa. A temetőgondnok feladata tehát a szükséges kisebb javításokon, karbantartásokon (vízcsap, kerítés), a fű kaszálásán és elgereblyezésén kívül ki kell terjedjed az eredeti állapot helyreállítására is, azaz biztosítani kell a sírok közötti közlekedés lehetőségét az elburjánzott növényzet visszametszésével, az elszáradt fák és gallyak kivágásával és megsemmisítésével. A temető tavaszi nagytakarítását általában húsvét előtt egy vagy két héttel egy szombat délelőtt végezzük, amelynek során a gyülekezet sok tagjának és a Református Gimnázium tanulóinak segítségével az évközben felhalmozódott hulladékot konténerekbe rakjuk és elszállíttatjuk. Ezután kb. két hétig a temető nagyon gondozottnak néz ki. A növényzet tavaszi hirtelen növekedése azonban olyan sok munkát ad, hogy ismerősök és ismeretlenek segítsége (amit ezúton is nagyon köszönök) és a Református Gimnázium egy osztályának folyamatos közreműködése ellenére sem sikerül a rendet mindig a kívánatos szinten fenntartani, illetve a sírok eredeti állapotának helyreállítási munkáival a megfelelő ütemben haladni.

Ezért a 06-30-452-91-93-as mobilszámon vagy a zoltan.virag@ges.hu e-mail címen örömmel fogadom azoknak a testvéreknek a jelentkezését, elsősorban azok közül, akiknek itt szeretteik porai is pihennek, de másoktól is, akik szívesen részt vállalnának a temető-gondozás szolgálatában. Én magam általában péntek este fél 6 után esetleg szombat hajnalban 5 és 7 óra között szoktam a temetőben tevékenykedni. Használatos szerszámok: kasza, gereblye, metszőolló, fűrés, fejsze, ritkábban kapa vagy ásó. Munkáskesztyű használata ajánlott.

Minden kedves testvéremnek Úrnak szentelt életet és áldott szolgálatot kívánok!

Virág Zoltán presbiter,
temető-gondnok

Gondozandó régi temetők a sírokkal

"Frissen lüktet az élet érverése,
s az éteri hajnalpírt köszönti újra;
ó, föld, nem ingatott meg ez az éj se,
üdén pihensz a lábamhoz simulva;
megkörnyékez derűd s mozdítja bennem
az elszánást, hogy szakadatlanul a
lét legfelsőbb fokára törekedjem. - "

(Goethe: Faust II., 1. felv. ford.: Kálnoky L.)

A kiadványunkban megjelenő cikkek, írások nem feltétlenül fedik mindenben a szerkesztőség véleményét, hanem elsősorban azok szerzőinek gondolatait tükrözik.

Szentendrei Református Hírlevél

Kiadja: az egyházközség - **Cím:** 2000 Szentendre Rákóczi út 14.
Telefon: 06 26 310-524 - **Felelős kiadó:** dr. P. Tóth Béla lelkipásztor
Főszerkesztő: Jámorné Benkei Ildikó (E-mail: jambor@limar.hu)
Olvasószerkesztő: Sikolya Zsolt gondnok, (zsolt.sikolya@dunakanyar.net)
Tördelő: Fazekas Andrea **Nyomtatás:** Kádár Péter, D'sign Kft.
Honlap: www.szre.hu